

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва, обліку та фінансів

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету

 Наталія КИРИЧЕНКО

«01» вересня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 41. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(назва навчальної дисципліни)

освітній рівень бакалавр

(бакалавр, магістр)

спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація

(освітньо-професійна програма) «Фінанси, банківська справа та страхування»

факультет економічний

(назва факультету)

Робоча програма **Навчальної практики**

(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Розробники:

Андрій Пантелеймоненко, професор кафедри економіки та фінансів, д.е.н.

Алла Карнаушенко, доцент кафедри підприємництва, обліку та фінансів, к.е.н., доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри підприємництва, обліку та фінансів

Протокол від «01» _____ вересня _____ 2023 року № 1

В.о.завідувача кафедри

Алла КАРНАУШЕНКО

«01» вересня _____ 2023 року

Схвалено методичною комісією економічного факультету

Протокол від «01» _____ вересня _____ 2023 року № 2

Затверджено на Вченій раді економічного факультету _____

Протокол від «01» _____ вересня _____ 2023 року № 2

© Андрій ПАНТЕЛЕЙМОНЕНКО, 2022

© Алла КАРНАУШЕНКО, 2023 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність (напрямок підготовки), освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань 07 Управління та адміністрування (шифр і назва)	Обов'язкова компонента ОК 41	
Змістових частин – 1	Спеціальність: 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>звіт/презентація</u> <small>(назва)</small>		2-й	2-й
Загальна кількість годин – 90 год.		Семестр	
		4-й	4-й
	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		год.	год.
		Практичні, семінарські	
		60 год.	6 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		30 год.	84 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	год.
	Вид контролю: залік		

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Навчальна практика є наступним після практичних занять етапом, що забезпечує перехід від теоретичного навчання до професійної діяльності здобувачів вищої освіти.

Метою навчальної практики є ознайомлення здобувачів зі специфікою майбутнього фаху, отримання первинних професійних умінь і навичок із загально- професійних та спеціальних дисциплін, формування компетентностей згідно з вимогами освітнього стандарту або програми.

Метою проходження практики здобувачів спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування є поглиблення теоретичних знань здобувачів вищої освіти в галузі фінансово-кредитних відносин, оподаткування, банківської і страхової справи, інвестиційної діяльності, статистики; оволодіння навичками практичної роботи в фінансовій сфері; формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь прийняття оптимальних управлінських рішень, виходячи з умов господарювання в умовах ринкових відносин; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності.

Завдання навчальної практики з фінансів: формування фахових здібностей на базі одержаних теоретичних знань із сутності фінансів, їх функцій і ролі, основних напрямів і здобутків фінансової науки, особливостей фінансового права й фінансової політики, змісту системи оподаткування й державних цільових фондів, сутності державного бюджету й бюджетної системи, бюджетного дефіциту й державного кредиту, особливостей організації місцевих фінансів, фінансів суб'єктів господарювання та фінансів домогосподарств, сутності й особливостей фінансового механізму страхового і фінансового ринку, змісту й інструментів фінансового менеджменту, особливостей міжнародних фінансів; - набуття первинних професійних умінь і навичок із фінансів; виховання внутрішньої потреби постійного оновлення професійних знань і творчого їх застосування в практичній діяльності; формування здібностей критично осмислювати фінансові проблеми та обговорювати їх із висловленням власної думки.

Результатом проходження навчальної практики з фаху за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування є набуття студентами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності у галузі фінансів, банківської справи та страхування або у процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК03. Здатність планувати та управляти часом. ЗК05. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій. ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні

	<p>ЗК07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК09. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК10. Здатність працювати у команді.</p> <p>ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).</p> <p>ЗК12. Здатність працювати автономно.</p> <p>ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p>
<p>Фахові (спеціальні) компетентності (СК)</p>	<p>СК01. Здатність досліджувати тенденції розвитку економіки та фінансів за допомогою інструментарію макро- та мікроекономічного аналізу, оцінювати сучасні економічні явища.</p> <p>СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури, зокрема в аграрній сфері.</p> <p>СК03. Здатність до діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у тому числі бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання (зокрема фінанси аграрних підприємств), фінанси домогосподарств, фінансові (фондові) ринки, банківська система та страхування).</p> <p>СК04. Здатність застосовувати фінансові технології, економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.</p> <p>СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового (фондового) ринку.</p> <p>СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК07. Здатність складати та аналізувати фінансову звітність, зокрема підприємств аграрної сфери.</p> <p>СК08. Здатність виконувати контрольні функції у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.</p> <p>СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.</p> <p>СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.</p>
<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних та фінансових систем.</p> <p>ПР02. Знати і розуміти теоретичні основи та принципи фінансової науки, особливості функціонування фінансових систем.</p> <p>ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.</p> <p>ПР04. Знати механізм функціонування державних фінансів, у т.ч. бюджетної та податкової систем, фінансів суб'єктів господарювання (зокрема і аграрних підприємств), фінансів домогосподарств, фінансових (фондових) ринків, банківської системи та страхування.</p> <p>ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова</p>

	<p>системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові (фондові) ринки, банківська система та страхування).</p> <p>ПР06. Застосовувати відповідні фінансові технології, економіко-математичні методи та моделі для вирішення фінансових задач.</p> <p>ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>ПР08. Застосовувати спеціалізовані інформаційні системи, сучасні фінансові технології та програмні продукти.</p> <p>ПР09. Формувати і аналізувати фінансову звітність (зокрема підприємств аграрної сфери) та правильно інтерпретувати отриману інформацію.</p> <p>ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан сучасних фінансових систем.</p> <p>ПР11. Володіти методичним інструментарієм здійснення контрольних функцій у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку.</p> <p>ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.</p> <p>ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.</p> <p>ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.</p> <p>ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.</p> <p>ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.</p> <p>ПР18. Демонструвати базові навички креативного та критичного мислення у дослідженнях та професійному спілкуванні.</p> <p>ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань. ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.</p>
--	--

3. Організація і керівництво навчальної практики

Загальне керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснює завідувач кафедри. В межах своєї компетенції несе відповідальність за якість проходження практики здобувачами вищої освіти. Організацію і координацію проходження практики здобувачами вищої освіти здійснює призначений від кафедри відповідальний.

Навчально-методичне керівництво і виконання програм практики з усіх навчальних дисциплін забезпечують відповідні кафедри, які приймають участь в підготовці здобувачів вищої освіти зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування.

Практичне керівництво практикою здобувачів вищої освіти здійснюють досвідчені викладачі кафедр, які беруть безпосередню участь в викладанні навчальних дисциплін, з яких проводиться практика.

Керівник практики від кафедри:

- готує проєкт наказу ректора університету щодо розподілу здобувачів вищої освіти за всіма видами практики не пізніше одного місяця до початку практики;

- координує роботу кафедри щодо організації практики з іншими навчальними кафедрами, які приймають участь в підготовці здобувачів вищої освіти спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування;

- організовує разом з викладачами відповідних кафедр видачу здобувачам необхідних документів, проведення інструктажу по виконанню програми практики й звітності;

- в межах своєї компетенції несе відповідальність за якість проходження практики здобувачами вищої освіти.

Керівник практики з навчальних дисциплін, з яких проводиться практика:

- забезпечує розробку навчально-методичного забезпечення практики здобувачів вищої освіти;

- інструктує здобувачів вищої освіти по організації виконання програми практики та представлення звіту;

- контролює хід підготовки звітів здобувачами вищої освіти;

- здійснює перевірку, рецензування, захист та диференційовану оцінку звітів у складі комісії, призначеної завідуючим кафедрою;

- надає результати проходження здобувачами вищої освіти практики відповідальному за практику по кафедрі економіки підприємства та в деканат факультету;

- в межах своєї компетенції несе відповідальність за якість практичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Керівник підприємства, організації, що є базою практики:

- видає наказ (рішення) про зарахування на практику та умови проходження практики;
- призначає керівника практики від бази практики;
- забезпечує зв'язок між керівником від бази практики і керівником практики від ВНЗ;

- визначає умови праці, побуту;

- затверджує необхідні матеріали, передбачені програмою практики, характеристику на студента, відгук про проходження практики студентом.

Керівник від бази практики:

- організовує практику здобувачів вищої освіти згідно з програмою та розробленим

- календарним планом проходження практики;

- надає необхідну кваліфіковану допомогу студентам;

- надає студентам згідно з календарним планом та програмою практики місця практики, можливість користуватись необхідною документацією;

- турбується про умови праці і побуту здобувачів вищої освіти згідно з умовами договору та наказом керівника бази практики;

- організовує навчання і інструктаж з техніки безпеки і охорони праці та протипожежної охорони;
  - контролює виконання здобувачами вищої освіти програми практики;
  - оцінює якість та складає відзив про проходження практики з відображенням у ньому якості виконання програми практики, теоретичну підготовку та набуті знання і уміння. Відношення студента до виробничої і громадської роботи, творчі здібності, самостійність, вміння самостійно приймати рішення, здатність працювати в колективі;
  - підтримує при необхідності зв'язок з керівником практики від ВНЗ.
- Здобувачі вищої освіти університету зобов'язані:
- одержати від керівника практики випускної кафедри необхідні документи (посвідчення, щоденник, інші) та консультації з питань організації практики;
  - прибути на базу практики у встановлений наказом ректора термін;
  - у повному обсязі виконувати програму практики та індивідуальні завдання;
  - систематично вести щоденник практики, збір інформації її аналіз, необхідні розрахунки, графічні роботи, передбачені програмою, давати їх на перевірку керівникові від бази практики (Додаток Д);
  - підпорядковуватись чинним на підприємстві, в організації правилам внутрішньогосподарської діяльності, виконувати розпорядження керівника в межах програми практики на рівні зі штатними працівниками;
  - вивчити та суворо дотримуватись правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
  - брати активну участь у громадському житті колективу підприємства, організації.

4. Зміст навчальної практики

Програма навчальної практики передбачає певну кількість годин, відведених на практичне засвоєння питань кожної теми.

№ з/п	Назва розділу	Кількість годин
1.	Нормативно-правова документація регулювання діяльності фінансових організацій	10
2.	Аналіз сучасного стану діяльності фінансових організацій в Україні	10
3.	Аналіз сучасного стану діяльності фінансових організацій в зарубіжних країнах	10
4.	Побудова бізнес моделі фінансових організацій та визначення перспективних сегментів ринку.	10
5.	Оподаткування діяльності фінансових організацій. Етична та соціальна відповідальність фінансових організацій	10
6.	Висновки	20
7.	Оформлення і презентація звіту	20
	РАЗОМ	90

Тема 1. Нормативно правова документація регулювання діяльності фінансових організацій

Визначити основні нормативно-законодавчі акти щодо регулювання діяльності фінансових організацій. Діяльність фінансових організацій у правовому середовищі України. Проаналізувати витяги із законів України, які регулюють діяльність фінансових організацій. Права, обов'язки та відповідальність фінансових організацій.

Тема 2. Аналіз сучасного стану діяльності фінансових організацій в Україні

Дослідити сучасний стан діяльності фінансових організацій в Україні за останні п'ять років. Визначити кількість зареєстрованих фінансових організацій. Дослідити зареєстрованих суб'єктів господарювання в розрізі видів економічної діяльності, які пов'язані з наданням фінансових послуг.

Тема 3. Аналіз сучасного стану діяльності фінансових організацій в зарубіжних країнах

Дослідити сучасний стан діяльності *фінансових організацій* в зарубіжних країнах за останні п'ять років. Визначити найбільш перспективні види фінансових послуг, враховуючи різні види суб'єктів господарювання у фінансовій сфері.

Тема 4. Побудова бізнес моделі фінансових організацій та визначення перспективних сегментів ринку.

Визначення ідеї для бізнес плану. Складення бізнес плану на обрану тематику. Написання бізнес-плану (вступ, опис товару, оригінальний план, фінансовий план, висновки до бізнес-плану).

Тема 5. Оподаткування діяльності фінансових організацій. Етична та соціальна відповідальність фінансових організацій

Дослідження основних систем оподаткування суб'єктів господарювання сфері фінансових послуг. Порівняльна характеристика систем оподаткування. Визначення основних їх особливостей.

Зміст звіту з навчальної практики

Форма і зміст звітності здобувачів вищої освіти про проходження навчальної практики визначається наскрізною програмою та робочою програмою практики. Загальна форма звіту про виконання програми практики здобувача – це оформлений щоденник практики з характеристикою й оцінкою його роботи під час проходження практики, звіт (презентація) щодо проходження практики та інші необхідні документи.

Здобувач вищої освіти захищає оформлений відповідним чином звіт (презентація) з навчальної практики викладачеві, відповідальному за її проведення. Оцінювання результатів практики здійснюється за національною шкалою та шкалою ECTS.

5. Методи навчання

Навчальна практика спрямована на закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами, які проводять імітаційні експерименти чи дослідження з метою практичного підтвердження окремих теоретичних положень, набувають практичних навичок роботи з комп'ютерною технікою та інформаційними технологіями, опановують методики експериментальних досліджень у конкретній предметній галузі та обробки отриманих результатів.

Методи навчання:

1. Репродуктивний метод – розв'язування задач з вивченого матеріалу на основі зразка або правила. Діяльність здобувачів вищої освіти є алгоритмічною, тобто відповідає інструкціям та правилам – розв'язок задач виконується аналогічно до представленого зразка.

2. Частково-пошуковий, або евристичний метод. Його суть - в організації активного пошуку розв'язання окремих задач під керівництвом викладача і його вказівок. Евристична бесіда - перевірений спосіб активізації мислення, спонукання до пізнання.

3. Дослідницький метод. Після аналізу матеріалу, постановки задачі та короткого усного або письмового інструктажу здобувачі вищої освіти самостійно розв'язують задачі за темами практичних занять дисципліни.

6. Методи контролю

Контроль знань здобувачів з навчальної практики здійснюється в усній формі та у формі звіту. Усі форми контролю включені до 100-бальної шкали оцінювання. Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми навчальної практики. На кожному етапі контролю застосовуються такі методи.

Попередній контроль здійснюється до проходження практики, під час інструктажу, під час якого пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також під час видачі щоденників і програми практики.

Поточний контроль здійснюється протягом періоду проведення практики, а також під час бесід зі здобувачами у дні, встановлені кафедрою для консультування.

Підсумковий контроль відбувається під час захисту звіту про виконання програми навчальної практики.

7. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінка за навчальну практику включає оцінку згідно таких параметрів: виконання програми практики (дотримання графіку проходження практики та оформлення результатів) – до 60 балів включно; засвоєння програми навчальної практики шляхом диференційованої оцінки – до 40 балів включно. Перелік параметрів оцінювання в розрізі видів практики доводиться до відома здобувачів вищої освіти під час настановного інструктажу перед початком практики. Розподіл балів оцінювання навчальної практики наведено в табл. 2.

Таблиця 2 - Розподіл балів оцінювання Навчальної практики

Параметр оцінки (рекомендований діапазон оцінки в балах)	Результат оцінювання
Проходження програми практики, в тому числі	0-60
Тема 1. Нормативно-правова документація регулювання діяльності фінансових організацій	0-10
Тема 2. Аналіз сучасного стану діяльності фінансових організацій в Україні	0-10
Тема 3. Аналіз сучасного стану діяльності фінансових організацій в зарубіжних країнах	0-15
Тема 4. Побудова бізнес моделі фінансових організацій та визначення перспективних сегментів ринку.	0-15
Тема 5. Оподаткування діяльності фінансових організацій. Етична та соціальна відповідальність фінансових організацій	0-10
Оформлення і захист звіту з навчальної практики	0-40
Підсумкова оцінка: кількість балів за шкалою ЄКТС	0-100

Результати навчальної практики оцінюються за такими критеріями:

90-100 балів – здобувач вищої освіти виконав основні завдання навчальної практики та індивідуальне завдання, зробив висновки з урахування причинно-наслідкових зв'язків перебігу явищ (процесів), при цьому показав вміння аналізувати, порівнювати, узагальнювати, абстрагувати і конкретизувати, класифікувати і систематизувати матеріали, продемонстрував творчий підхід.

74-89 бали – здобувач вищої освіти виконав основні завдання практики, зробив висновки з урахування причинно-наслідкових зв'язків і механізмів (алгоритмів) перебігу явищ (процесів), при цьому достатньо проявив отримані вміння та навички щодо роботи з документацією та інформацією.

60-73 бали – здобувач вищої освіти виконав основні завдання практики, але зроблені висновки без урахування причинно-наслідкових зв'язків і механізмів (алгоритмів) перебігу явищ (процесів), при цьому не достатньо проявив отримані вміння та навички щодо роботи з документацією та інформацією.

0-59 бали – здобувач вищої освіти під час проходження навчальної практики порушував трудову та виконавчу дисципліну; не виконував програми практики; не підготував щоденник практики; отримав негативний відгук; статистична обробка даних відсутня.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	зараховано
82-89	B	
74-81	C	
64-73	D	

60-63	Е	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Рекомендована література

Основна

1. Індустрія фінансових послуг в умовах «нової реальності» : монографія за ред. д-ра екон. наук, проф. Н.М. Шелудько ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон дані. К., 2021. 142 с.
2. Корнівська В.О. Інститути фінансового посередництва в процесі формування інформаційно-мережевої економіки : монографія; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України". К., 2018. 436 с.
3. Розвиток фінансових інститутів ЄС та виклики для фінансової політики України : монографія [Борзенко О.О., Богдан Т.П., Шаров О.М. та ін.] ; НАН України, ДУ«Ін-т екон. та прогноз. НАН України». Електрон. ресурс. К., 2019. 372 с.
4. Степанова О.В. Фінансування соціальних функцій держави в умовах трансформації фіскального простору : монографія; НАН України, ДУ "Ін-т екон. та прогноз. НАН України". К., 2018. 376 с.
5. Сухонос В. В. Державне управління фінансовою системою України: концепція нової інноваційної моделі : монографія / В. В. Сухонос, Ю. В. Гаруст, В. В. Миргород-Карпова. – Суми : Сумський державний університет, 2022. 212 с.
6. Фінанси підприємств корпоративного сектора економіки України : колективна монографія / Зимовець В.В., Даниленко А.І., Терещенко О.О. та ін. ; за ред. В.В. Зимовця ; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». Електрон. дані. К., 2019. 306 с.
7. Шпак Н. О., Ярошевич Н. Б., Побурко О. Я. Фінанси, гроші та кредит : навч. Посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

Додаткова

1. Пристемський О.С. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Гроші та кредит» для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Херсон: ХДАЕУ. 2022 р.
2. Пристемський О.С. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Гроші та кредит» для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Херсон: ХДАЕУ. 2022 р.
3. Повод Т.М. Методичні рекомендації до практичних занять з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Херсон: ХДАЕУ. 2022 р.
4. Повод Т.М. Методичні рекомендації до самостійної роботи з дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Херсон: ХДАЕУ. 2022 р.

5. Гроші та кредит [Електронний ресурс] : підручник / О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Г. Р. Балянт [та ін.] ; за ред. О. В. Дзюблюка. Тернопіль : ТНЕУ, 2018. 892 с.

6. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.

7. Ярошевич Н.Б. КондратІ.Ю., ЛивдарМ.В.Фінанси: Навчальний посібник. Львів: Видавництво “Простір-М”, 2018. 298с.

8. Фінанси : підручник за ред. С.І. Юрія, В.М. Федосова. 2-ге вид. переробл. і доповн. К. : Знання, 2012. 687 с.

Інформаційні ресурси

1. Державний Фонд фундаментальних досліджень України Електронний ресурс . URL : <http://www.dffd.gov.ua/>.
2. Нормативні акти України. URL: <http://www.nau.kiev.ua>.
3. Наукова бібліотека ім.Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Бізнес в Україні. URL: <http://www.ukrbiz.net>.
5. Верховної Ради України.Офіційний сайт. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
- 6.Національний банк України. Офіційний сайт. URL:<https://bank.gov.ua/>